

## СЕКЦІЯ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

УДК 94 (36): 7.06

Чумаченко О. А.<sup>1</sup>, Сафарова Л. К.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> студ. гр. МТЕ-119 НУ «Запорізька політехніка»

### КУЛЬТУРА ДАВНІХ КЕЛЬТІВ

Перш за все, варто зауважити, що сама назва цього народу «кельти» не є правдивою. Так їх називали стародавні греки, римляни ж називали їх галлами, що значить «півні», ймовірно через войовничий характер властивий кельтам, мовляв, такі забіякуваті як півні. Як же кельти називали самі себе ми, на жаль, не знаємо, так як писемності у них не було, і ніяких письмових джерел про самих себе вони не залишили.

Також ми не знаємо і точного місця появи кельтів на історичній сцені. Вперше кельти згадуються в працях “батька історії” Геродота, згідно з ним, вони жили у верхів’ях Дунаю, і сусідили з кінетами, крайнім західним племенем, на думку греків. Однак археологічні дані говорять нам, що вже в V столітті до н. е. кельти заселяли велику територію, від Англії і до верхів’їв Дунаю, де було джерело появи кельтської цивілізації, на жаль, достеменно не відомо.

Вторглися до Італії та на Балкани, на територію стародавньої Греції, в Малу Азію. Так наприклад цар Віфінії (сучасної Туреччини) Нікомед I найняв велике військо кельтів-галатів для війни з місцевими кочівниками.

Тим часом ці території підпорядковує Рим. Завойовані римлянами кельти поступово перейняли їх культуру, звичаї, навчилися писемності, пізніше багато з них самі вступали на римську службу. Зрозуміло, деколи траплялися і повстання кельтів проти римського панування, найбільшим таким повстанням було повстання в Галлії у 54 році до н. е. під проводом галльського вождя Верцингетрикса. Придушити це повстання вдалося талановитому римському воєначальнику і майбутньому римському імператору Юлію Цезарю. Саме він зломив остаточний опір кельтів, крім Галлії завоювавши ще й Британію. З цих пір кельтська цивілізація назавжди зійшла з історичної сцени.

Хоча кельти і не залишили нам про себе письмових джерел, проте ми багато знаємо про культуру стародавніх кельтів з численних археологічних знахідок по всій Європі. Зокрема ми знаємо, що: кельти одними з перших навчилися отримувати залізо та сталь; кельти першими навчилися отримувати мідь, ртуть, свинець і олово з глибокозалягаючих родовищ; вози

кельтів під кінську упряжку були кращими в стародавньому світі; кельти першими почали видобуток золота на альпійських річках.

Це лише мала частина історичних фактів про кельтів, отримана завдяки археології. Також ми знаємо, що кельти були вмілими архітекторами: наприклад, тільки на території сучасної Баварії кельти спорудили 250 культових храмів і заснували вісім великих міст. Зокрема саме кельтами були засновані такі відомі сучасні міста як Париж, Турин та Будапешт.

А найзнаменитішим пам'ятником архітектури кельтів є, звичайно ж знаменитий Стоунхендж в Англії. Цікавий факт: у кельтів був закон, згідно з яким всі повинні бути худими, і кому не налізав стандартний пояс, того штрафували за повноту. Тому щоб уникнути штрафу всі посилено займалися спортом. На чолі ж кельтського суспільства стояли особливі люди – друїди, які були не просто жерцями – священнослужителями у кельтському суспільстві, а виконували і безліч інших важливих суспільних функцій, зокрема вони були: лікарями, так як відмінно знали на різних лікарських травах; суддями, вирішуючи суперечки між рядовими членами громади; вчителями для тих, хто збирався сам стати в майбутньому друїдом; істориками, точніше хранителями стародавніх оповідей, легенд, історій про минуле.

Вся інформація передавалося усно, тому друїди повинні були володіти дуже хорошою пам'яттю. Напевно багато творів кельтського мистецтва не збереглися до наших днів. Але з тих речей, які збереглися, ми можемо сміливо стверджувати, що кельти були дуже вмілими по частині художнього орнаменту на металі.

Нанесення орнаменту на металеві вироби здійснювалося гравіюванням, а пізніше стали виготовлятися рельєфні зображення. У самих орнаментах кельтів переважають геометричні, рослинні та зооморфні елементи. У кельтів була своя язичницька релігія, безліч богів, яким вони поклонялися, багата міфологія.

Правда, міфологія кельтів на відміну від давньогрецької міфології на жаль далеко не така розкручена і популярна, але від цього вона не менш цікава. Крім богів кельти шанували і деякі рослини, наприклад вічнозелений чагарник омелу, яка вважалася священною. Друїди, вважаючи властивості омели чудодійними, зрізали її спеціальним золотим серпом в строго певний астрономічний час, щоб потім використовувати її при певних очисних церемоніях.

Таким чином кельти хоча й були завойовані римлянами, у жодному разі не втратили свої культурні цінності, а тільки збагатилися традиціями та віяннями Риму.